

Temat lekcji:

„Im większe kłamstwo, tym ludzie łatwiej w nie uwierzą¹”. Sztuka plakatu w służbie zła.

Autor:

Łukasz Migniewicz

1. INFORMACJE WSTĘPNE

Któż nie zna słynnych słów ministra propagandy III Rzeszy dr Josepha Goebbelsa Kłamstwo powtórzone tysiąc razy staje się prawdą? Systemy totalitarne manipulację społeczeństwem uczyniły głównym motorem swoich działań. Twórcy systemu wpływali na społeczeństwo, a przede wszystkim na jednostkę, za pomocą gestu, słów i obrazu.

Prezentowany scenariusz pozwala zapoznać się z obliczami propagandy w III Rzeszy oraz ułatwia zrozumienie jej wpływu na szeroką, społeczną akceptację totalitarnego programu i w końcu rządów NSDAP.

Scenariusz jest przeznaczony do realizacji w szkole podstawowej. Możliwe jest wykorzystanie go na zajęciach interdyscyplinarnych, łączących zagadnienia z zakresu języka polskiego, historii i wiedzy o społeczeństwie.

Zadania zostały przygotowane w oparciu o ekspozycję We władzy oszustwa. Oblicza propagandy nazistów. Wstęp i omówienie rezultatów przeprowadzamy w sali warsztatowej na terenie ekspozycji.

Uwagi: poszczególne elementy scenariusza można modyfikować celem dostosowania ich do odbiorców.

1. J. Goebbels

- **2. POZIOM EDUKACYJNY**
klasa VIII szkoły podstawowej
- **3. CZAS TRWANIA LEKCJI**
2x45 minut
- **4. ODNIESIENIE DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ**
Etap kształcenia: II – Szkoła Podstawowa klasa VIII
- **Cele kształcenia**
I.1, II.1, II.3, II.4, II.5, III.2, III.3, III.4
- **Treści nauczania**
XXVII.3, XXXI.3, XXXIII.2
- **5. CELE OPERACYJNE LEKCJI**
Uczeń:
 - wykorzystuje plakat jako źródło informacji,
 - potrafi stworzyć definicję propagandy,
 - charakteryzuje na przykładach propagandę III Rzeszy oraz potrafi ocenić jej wpływ na obywateli,
 - wskazuje skutki działań propagandowych na życie codzienne,
 - potrafi wskazać motywy i treści, do jakich odwołuje się propaganda,
 - wykorzystuje materiały źródłowe do tworzenia narracji historycznej,
 - wykorzystuje nabytą wiedzę do tworzenia nowej informacji,
 - analizuje teksty źródłowe i zdjęcia wskazując związki przyczynowo-skutkowe.
- **6. METODY I FORMY PRACY**
 - dyskusja,
 - praca w grupach,
 - burza mózgów,
 - analiza materiałów źródłowych, tekstów oraz ilustracji,
 - śnieżna kula.

→ 7. STRUKTURA

○ LEKCJI CZĘŚĆ I

– *10 minut*

Czynności organizacyjne

Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że celem warsztatów jest zapoznanie się z propagandą III Rzeszy i zrozumienie mechanizmów tworzenia materiałów (ikonograficznych, tekstowych, filmowych) wspierających reżimy totalitarne.

○ CZĘŚĆ II – 40 minut

Nauczyciel przedstawia postać reżyserki Leni Riefenstahl, wskazując na te elementy jej biografii, które powiązane były z rolą naczelnej propagandystki audiowizualnej III Rzeszy. Po wstępie nauczyciel rozdaje uczniom tekst dotyczący najslawniejszego filmu propagandowego w historii – Triumfu Woli (załącznik 1). Po zapoznaniu się z tekstem uczniowie indywidualnie tworzą definicję propagandy oraz wskazują jej podstawowe cechy. Następnie zgodnie z metodą śnieżnej kuli dobierają się w dwójki i porównują swoje definicje, ustalając wspólną wersję. Kolejnym etapem jest dobieranie się dwójek w czwórki, czwórek w ósemki itd., aż do powstania definicji wypracowanej przez całą klasę.

○ CZĘŚĆ III – 40 minut

Praca w 4 grupach

Uczniowie dzielą się na 4 grupy. Wspólnym zadaniem dla każdej z grup będzie odnalezienie elementów propagandy, które uczniowie wskazali wcześniej tworząc jej definicję. Następnie każda z grup szuka rozwiązań na podane poniżej problemy opierając się na zdobytej wiedzy oraz wykorzystując plakaty z ekspozycji. Po zakończonej pracy uczniowie prezentują jej rezultaty.

— **Grupa 1** Do jakich grup społecznych skierowana była propaganda w III Rzeszy?

— **Grupa 2** Jak i dlaczego w taki sposób przedstawiani są Żydzi w propagandzie III Rzeszy?

— **Grupa 3** Czy propaganda może prowadzić do ludobójstwa?

— **Grupa 4** Czy łatwo uwierzyć w prezentowane na plakatach hasła i podawane informacje?

PROPONOWANE ZADANIE DOMOWE

Czy słowa wypowiedziane przez ministra propagandy III Rzeszy dr J. Goebbelsa „Im większe kłamstwo, tym ludzie łatwiej w nie uwierzą”, okazały się prawdziwe? Uzasadnij odpowiedź odwołując się do wiedzy zdobytej podczas zajęć.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1

„Triumf woli” to najgłośniejszy propagandowy film dokumentalny faszystowskich Niemiec. Zrealizowany został na osobiste zlecenie Adolfa Hitlera w czasie zjazdu NSDAP w Norymberdze, który był w istocie gigantycznym zgromadzeniem z udziałem 1,5 miliona osób, sprowadzającym się do nieustannego ciągu wieców, przemarszów, pokazów i parad. Cele imprezy były ewidentnie propagandowe – chodziło o wywołanie maksymalnych emocji i entuzjazmu dla głoszonej ideologii i osoby samego wodza [...] „Triumf woli” ukazuje zjazd partii faszystowskiej jako monumentalne i emocjonujące widowisko. Uczestniczące w nim tłumy są w wiecznym ruchu [...]. Towarzyszy temu sugestywna pełna symboliki sceneria – historyczna zabudowa Norymbergi, ogromne trybuny, maszty, lasy sztandarów, wieczorem znicze i pochodnie. Z mównic nieustannie płyną slogany i objawiane są „prawdy” faszystowskiej ideologii [...]. Film Leni Riefenstahl szczególnie starannie przeprowadza gloryfikację postaci Hitlera [...].

Źródło: Zygmunt Machwitz, Triumf woli (1937) [w:]

<http://www.akademiafilmowa.pl/fil-m,15,224,0,Triumf-woli.html>, dostęp 13.11.2019